

Obraćanje visokog predstavnika Christiana Schwarz-Schillinga Vijeću sigurnosti Ujedinjenih nacija

Gospodine predsjedniče,

Ovo je prvi put da kao visoki predstavnik za Bosnu i Hercegovinu imam čast da se obratim Vijeću sigurnosti.

Posebno mi je zadovoljstvo što sam ovdje zajedno sa predsjedavajućim Vijeća ministara BiH Adnanom Terzićem. To odražava moju ulogu u Bosni i Hercegovini danas – partner sa bh. organima vlasti.

Danas vam se obraćam u vrijeme koje je ključno za razvoj Bosne i Hercegovine. Faza poslijeratne obnove se približava kraju. Moj posao je da završim tu fazu i omogućim napredak ka euro-atlantskim integracijama.

Ova faza vodi zemlju ka napretku od okvira koji je postavljen u Daytonu ka strukturi koja je uspostavljena u Sarajevu i za koju su odgovorni bh. organi vlasti, i koja je spremna za tješnju integraciju sa Briselom.

Jedan od mojih ključnih zadataka u ovom procesu je da nadgledam zatvaranje OHR-a i potpunu uspostavu Ureda specijalnog predstavnika Evropske unije. Završetak mandata OHR-a će također značiti završetak posebnih izvršnih mjera tzv. Bonske ovlasti.

Očekujem podršku Vijeća sigurnosti u završetku uspješne tranzicije. Nadam se da do ovoga može doći u prvom ili drugom kvartalu 2007. godine mada će to zavisiti od nekoliko faktora.

Međutim, da bi se postigla uspješna tranzicija, ona podrazumijeva značajan princip: ODGOVORNOST. Ovo zadire duboko u srž mog mandata.

Princip odgovornosti se odnosi na potrebu da Bosna i Hercegovina preuzme potpunu odgovornost kao "normalna" evropska demokratska država.

Princip odgovornosti se također odnosi na pristup međunarodne zajednice: naš pristup se mora promijeniti kako bismo omogućili razvoj demokratske političke kulture, koja će biti dugoročno održiva. Nema održivosti bez odgovornosti.

Zamolio bih vašu podršku ovom novom pristupu. Ovo je lakše reći nego uraditi.

Svakako da će međunarodna zajednica biti u iskušenju da reaguje i intervenira kako bi se osigurali kratkoročni dobici. Ova iskušenja će se vjerovatno prije povećavati nego smanjivati kako se budemo približavali završetku sadašnje faze. Međutim, u samoj ovoj fazi takve reakcije i intervencije ne mogu više biti kompatibilne sa dugoročnim razvojem nezavisne i suverene Bosne i Hercegovine.

Izvjesno vrijeme smo govorili o odgovornosti. Sada moramo biti spremni da podržimo ovaj princip našim aktivnostima kao i našim riječima. Ovo može značiti da se moramo povući i dozvoliti bh. organima vlasti da donose odluke, dok smo prethodno djelovali i usmjeravali proces.

Ja vidim tri prioriteta za Bosnu i Hercegovinu u 2006. godini:

- prvo, ustavna reforma;
- drugo, opći izbori u oktobru;
- i treće, pregovori o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju sa Evropskom unijom koji su u toku.

Počeću sa ustavnom reformom. Nakon mjeseci pregovaranja, bh. politički lideri su postigli sporazum o paketu mjera kojima se

mijenja Ustav. Sada je na Parlamentu da donese odluku da usvoji taj paket u predstojećoj sedmici.

Ovaj sporazum je značajan korak u nastojanjima da se Bosna i Hercegovina učini funkcionalnijom državom. Međutim, to je samo prvi korak. Ustavna reforma je proces a ne pojava. Razgovori o daljnjoj ustavnoj reformi će početi nakon oktobarskih izbora.

Bosni i Hercegovini će se u sljedećih nekoliko dana pružiti istorijska prilika. Odluka bosanskohercegovačkih parlamentaraca da usvoje ovaj paket biće važan signal međunarodnoj zajednici i to osobito Evropi o spremnosti ove zemlje da provede reformu na putu ka Evropi i da bolje služi svojim građanima. Važno je da svi shvate o čemu je riječ. 'Ne' ustavnoj reformi poslalo bi sasvim drugačiji signal Evropi i ostatku svijeta.

Tokom opštih izbora u oktobru, Bosanci i Hercegovci će po prvi put glasati za lidere koji će imati punu odgovornost za vlast u zemlji. Uбудуće neće biti sigurnosne mreže međunarodne zajednice koja uskače kad se pojave problemi. Na taj način demokratija daje odgovornost u ruke birača BiH.

Organi vlasti BiH imali su veoma pozitivan start na početku pregovora o zaključivanju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju sa EU. To šalje pozitivan signal Evropi o tome da je odnos Bosne i Hercegovine profesionalan i da je ona sposobna da pregovara sa svojim budućim partnerima.

Sada imamo dvije važne teme na kojima se namjeravam angažovati sa pojačanom usredsređenošću:

– Ekonomija i obrazovanje.

U obje ove oblasti potrebno je postići ozbiljan napredak ukoliko Bosna i Hercegovina želi ponuditi bolju i prosperitetniju budućnost svojim građanima.

Zdrav ekonomski razvoj je preduvjet za stabilan demokratski

proces i održivu budućnost za BiH. Zbog toga će podrška ekonomiji postati moj lični prioritet u toku mog mandata.

Ja vidim veliki ekonomski potencijal u BiH. Postoji godišnji ekonomski rast od preko 5% kao i prostor za značajan rast u ključnim industrijskim granama. No trgovina i investicije su od životne važnosti da bi Bosna i Hercegovina mogla stati na sopstvene noge u ekonomskom smislu.

Štaviše, naša je obaveza da izgradimo povoljne uslove za rast ekonomije. Ne možemo s jedne strane poticati ekonomski razvoj, a s druge nametati restriktivne vizne režime. Stoga lobiram kod zemalja članica EU za olakšavanje viznog režima za građane BiH.

Svakoj zdravoj ekonomiji potrebni su visoki standardi obrazovanja. Tu leži ključ za svjetliju budućnost Bosne i Hercegovine i za pomirenje budućih generacija. Mladi te zemlje, koji predstavljaju budućnost, zaslužuju bolje obrazovanje; kako bi bili konkurentni sa svojim budućim evropskim partnerima, njima treba bolje obrazovanje.

Trajna podjela bosanskohercegovačkog sistema obrazovanja po entitetskim linijama mora se završiti. Nedostatak odgovornosti u relevantnim domaćim strukturama mora se promijeniti. Organi i institucije BiH imaju veliku obavezu da služe svojim građanima i ispunjavaju svoje međunarodne obaveze u oblasti obrazovanja. Svi aspekti razvoja zemlje imaće veliku potencijalnu korist od napretka u oblasti obrazovanja.

Također je naša obaveza da riješimo tri preostala pitanja iz poslijeratnog perioda.

Prvo, želim što organi vlasti BiH još uvijek nisu riješili pitanje pune saradnje sa Međunarodnim krivičnim sudom za bivšu Jugoslaviju kako bi osigurali izručivanje preostalih bjegunaca Hagu, prije svega Mladića i Karadžića. Napredovanje Bosne i Hercegovine ka programu Partnerstvo za mir i NATO strukturama zahtijeva konkretne rezultate.

U 2005. godini vidjeli smo dobar napredak. No još uvijek nismo vidjeli takav napredak u 2006. To nije prihvatljivo. Međunarodna zajednica mora zauzeti čvrst stav. Sve dok se ne riješe preostala pitanja saradnje sa Hagom, Bosna i Hercegovina i drugi u regiji neće moći ući u euroatlanske integracije.

Drugo, ovog mjeseca već sam poduzeo korake da riješim status zvaničnika koje je visoki predstavnik smijenio sa javnih pozicija.

Smjenjivanje zvaničnika s funkcija imalo je značajno mjesto u poslijeratnom oporavku Bosne Hercegovine. Međutim, sada postoje bitni razlozi zbog kojih bi trebalo poništiti odluke o zabrani obavljanja funkcija i zbog kojih bi to trebalo učiniti prije nego što OHR prestane da postoji. Ovo ukidanje se neće odnositi na osobe koje su smijenjene na osnovu neostvarivanja saradnje s Haškim tribunalom, što je obaveza koju Bosna i Hercegovina još uvijek nije u potpunosti ispoštovala.

Razvio sam sistem putem kojeg će se vršiti postepeno ukidanje zabrana, i koji će paralelno omogućiti vršenje revizije pojedinačnih slučajeva.

Ovakve mjere ukazuju na ozbiljnost moje namjere da izvršim transfer nadležnosti s insitucije visokog predstavnika na bosanskohercegovačke organe vlasti.

Treće, postoji još jedno finalno pitanje za čije rješavanje je potrebna i vaša podrška. Pitanje se odnosi na jednu pravnu anomaliju koja datira iz vremena Misije UN IPTF-a u Bosni i Hercegovini. Želio bih da ovo pitanje bude riješeno prije okončanja mandata OHR-a.

Ovo pitanje se odnosi na policajce kojima je IPTF oduzeo ili nije dao certifikat za rad, pri čemu im nije pružio mogućnost da podnesu žalbu na odluku. Policijska misija Evropske unije, nasljednik misije IPTF-a, nije preuzela nadležnosti certifikacije. Ova situacija ne može biti ispravljena bez

podrške UN-a.

U potpunosti podržavam stav koji su u pogledu ovog pitanja zauzeli bh. organi vlasti i slažem se s njima. Takođe sam dobio i punu podršku Evropske unije za moja nastojanja da pronađemo rješenje. Smatram da ova situacija može biti konstruktivno riješena u korist Bosne i Hercegovine, a zaslugom Vijeća sigurnosti. OHR i EU su spremni sarađivati s UN-om na pokretanju tog procesa revizije u cilju propisnog rješavanja ovog pitanja.

Spreman sam da u New York uputim stručnjaka koji će, uz predstavnike zemlje koja predsjedava Evropskom unijom i predstavnike Sekretarijata Vijeća, sarađivati s UN-om na uspostavljanju sistema za reviziju.

Vrijeme je da se ovo pitanje riješi. Ne bismo trebali biti u situaciji u kojoj zagovaramo principe i vladavinu prava, nadležnost za reformu i preuzimanje odgovornosti a da pri tome istovremeno svojim vlastitim aktivnostima činimo suprotno. Apeliram na vas da poduzmete aktivnosti kako bi ovo pitanje moglo biti jednom i zauvijek riješeno.

Danas, dok vam se ovdje obraćam, Bosna i Hercegovina se nalazi na pragu svjetlije budućnosti.

Bosna i Hercegovina ima priliku da postane potpuno neovisna suverena zemlja. Država mora preuzeti odgovornost za svoje političke reforme i ekonomski razvoj.

Bosna i Hercegovina je sada u situaciju u kojoj Evropi i svijetu može uputiti znak da je spremna da postane ravnopravan partner u euroatlanskim strukturama.

Međutim, moramo biti svjesni da je postojeća faza vjerovatno najizazovnija faza i za Bosnu i Hercegovinu i za međunarodnu zajednicu. S jedne strane bh. organi vlasti uče kako preuzeti punu odgovornost za vlastiti napredak i razvoj, a s druge strane međunarodna zajednica uči kako se suzdržati od

intervencije onda kada bosanski organi vlasti donose ključne odluke.

Međunarodna zajednica je jasno definirala principe demokratije i vladavine prava te izgradila temelje funkcionalne države. Sada je vrijeme da se kormilo prepusti građanima Bosne i Hercegovine i predstavnicima koje su oni izabrali.

Očekujem da ću bh. organima vlasti pomagati, zagovarati s njima određene stavove i savjetovati ih, ali da više neću umjesto njih raditi njihov posao. Oni sada moraju iskoristiti prilike koje im se pružaju za oblikovanje vlastite budućnosti.

Hvala.